

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

ÚZEMNÍ ODBORNÉ
PRACOVÍŠTĚ
V TELČI

AKTUALITA

První fotografie vzácné křtitelnice v její původní podobě mohla vzniknout až nyní, po více než sto letech

V Telči 1. července 2025

V těchto dnech se do kostela sv. Václava v Horním Studenci na Havlíčkovobrodsku po náročném restaurování vrátila v plné kráse vzácná křtitelnice z poloviny 17. století. A dobrou zprávou je i to, že bude opět využívána při svátosti křtu. V průběhu restaurování došlo navíc k zajímavým objevům.

Jedná se o hodnotnou cínovou křtitelnicí, usazenou na kamenné podstavě, která sestává ze zdobené díže (nádoby) tvaru šestiúhelného konického hranolu, a stojí na třech zdobných nohách. Je uzavíratelná víkem s původní vrcholovou ozdobou v podobě cínové sošky sv. Václava usazené na kouli s andílčí hlavičkou.

„Tvarosloví a provedení křtitelnice odpovídá středověkému pojetí, kdy se tento typ křtitelnic na našem území vyráběl až do období baroka“, konstatuje Soňa Wolfschützová z telčského pracoviště Národního památkového ústavu, která nad restaurováním prováděla odborný dohled.

***

Křtitelnice je nádrž či nádoba se svčcenou vodou, užívaná v křesťanských chrámech ke svátosti křtu. Obsahuje svčcenou vodu, kterou je člověk pokřtěn a křtem se stává křesťanem.

***

Křtitelnice se dlouhá desetiletí nacházela v tak špatném stavu, že nemohla být v kostele ani vystavena. Původní podobu dokládala jediná fotografie publikovaná v *Soupisu památek historických a uměleckých Království Českého v politickém okresu Chotěbořském* z roku 1906. V polovině 20. století vznikla druhá fotografie, která však již dokládá špatný stav křtitelnice a pokusy o její údržbu neodbornými zásahy, například silnými nátěry stříbřenkou nebo opravou jedné z nohou, která byla ke křtitelnici přivařena obráceně. Později byla destruovaná křtitelnice sejmuta ze svého soklového kamene a v částech uložena do dřevěné bedny. Kámen byl tvarově upraven a použit jako stupínek k řečnickému pultíku.

Restaurování, které proběhlo v letech 2024-2025, se ujala renomovaná restaurátorská dílna Houska-Douda z Buštěhradu u Prahy. Všechny části cínové křtitelnice byly očištěny od druhotných nátěrů. Rovněž bylo nutno odstranit, za pomoci chemických prostředků, korozní produkty. V této fázi bylo nutno rozhodnout o možné míře zachování originálních částí a zdobných prvků. Mezi nahrazenými částmi originálu je bohužel i vrcholová soška svatého Václava z víka křtitelnice, které chyběla celá spodní část a dle restaurátora nebylo již technicky možné originál doplnit. Povrch křtitelnice byl sjednocen jemnou patinou a usazen do připravených důlků v nové kamenné podstavě. Originální části křtitelnice, které nebylo možné znovu využít, zůstávají památkově chráněny. Prozatím jsou uloženy v kostele a později budou pravděpodobně vystaveny v městském muzeu v Chotěboři.

Restaurování odhalilo mnohá tajemství, mezi nimiž je nejzajímavější nález torza papírového smotku obsahujícího vzkaz budoucím generacím. Dopis byl napsán a vložen do sošky sv. Václava později, snad v 18. nebo na počátku 19. století. Jedná se o ručně psaný text, z něhož se dochovalo pouze pár slov v němčině a latině. Druhým zajímavým nálezem jsou dvě barokní mariášové karty vsunuté do koulí pod orlími drápy na nohou křtitelnice. Přesto, že se jedná o nádherné kolorované dřevoryty, použity byly pouze jako technické zajištění závady nohou křtitelnice, zřejmě jako nejbližší věc, kterou měl tehdy řemeslník po ruce.

„Komplexním restaurováním byla vzácná křtitelnice nejenom zachráněna před úplným zánikem, ale byla obnovena i její původní historická podoba, snad i s dobovou povrchovou úpravou pouze v patinovaném cínu, jenž byl dobově považován za tzv. stříbro chudých“, dodala Wolfschützová.

Křtitelnice byla technicky zajištěna do té míry, že bude nadále využívána pro svátosti křtu. K tomu účelu byla dovnitř křtitelnice doplněna na jednoduchou podstavu nová skleněná nádoba s víkem. Nyní čeká na svého prvního křtěnce.

Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Telči, je jedním ze čtrnácti krajských pracovišť NPÚ. Jeho úkolem je naplňovat v Kraji Vysočina poslání odborné instituce památkové péče dané zákonem o státní památkové péči, např. zpracovávat odborné podklady pro rozhodnutí výkonných orgánů, poskytovat konzultace a odbornou pomoc vlastníkům kulturních památek při jejich obnovách a sledovat stav památkového fondu na území kraje. Pracoviště v Telči také zpracovává návrhy na prohlášení věcí či objektů za kulturní památky a podílí se následně na jejich evidenci. Spravuje dokumentační sbírky plánů, fotografií a dalších odborných podkladů ke kulturním památkám, vede veřejně přístupnou knihovnu, organizuje cyklus přednášek Rodinné stříbro – Památky kolem nás a provádí archeologické průzkumy. Další informace najdete na www.npu.cz/uop-telc.

Kontakt:

Mgr. Soňa Wolfschützová, DiS., specialista pro restaurování, NPÚ ÚOP v Telči, **773 793 399**, e-mail: wolfschutzova.sona@npu.cz

Ilona Ampapová, prezentace a práce s veřejností, NPÚ ÚOP v Telči, 724 663 511, e-mail: ampapova.ilona@npu.cz